

BANATUL TURISTIC.

O cronică turistică pentru Banat, ca de altfel pentru mai toate regiunile țării românești, ar trebui să înceapă „ab ovo“.

Cu foarte onorabilele excepții a câtorva regiuni mai cercetate și a câtorva centre cari cultivă în mod deosebit turismul, nu poate fi vorba de o mișcare turistică puternică în țara noastră. Numărul extrem de redus al membrilor celor două „mari” cluburi turistice din România arată cât de puțin este înțeleasă și cultivată această activitate de două ori neprețuită: prin aportul de cunoaștere al naturii și al țării și prin educația fizică.

Este o dureroasă constatare aceea, că în afară de litera tipărită a cărților, interesul este foarte redus pentru ceea ce se poate învăța prin contactul direct al lucrurilor și al oamenilor. De aici rezultă lipsa de solidaritate socială care ne caracterizează și lipsa de dragoste pentru natură. Oamenii abia se cunosc pentru a se putea înțelege și iubi și natura ne este atât de străină încît nu ne vorbește decît prin elementele ei de înfricoșare, prin elementele ei distrugătoare.

În afară de cataclismele inundațiilor, cicloanelor, cutremurilor de pământ sau erupțiilor vulcanice aducătoare de nenorociri, de câte ori ați auzit vorbindu-se despre măreția poenilor și pădurilor înflorite de brândușele primăverii (*crocus banaticus*) cînd încă pământul nu s'a desvesmântat de haina-i albă de nea?

De câte ori ați auzit de muntele aprins de roșeața florii de *smirdar* (*rhododendron*) sau de smațul albastru al florii de *ghințură*, (*gențiana*) cu care se împodobesc din primăvară până în toamnă poenile și pajiștele de munte? Și nu trebuie să fie cineva botanist pentru a înțelege și a gusta farmecul florilor pe care atât de dragi le are poporul, acel popor de oameni retrași și înțelegători, muntenii noștri. E o întreagă poezie în dragostea cu care ei alintă florile și în plasticitatea cu care le botează. Și sunt atât de nenumărate, atât de variate și atât de frumoase că fără să vrei începi să le înveți, să le cunoști și să le iubești.

Imi aduc aminte cu câte bucurie descopeream la începutul lui August câte un *Lomatogonium* care nu înflorește decît în Septembrie, cu ce cucernicie culegeam delicata floare *pirola* — în deosebi prețuită de Regina Maria — și ce tezaur constituia un *trifolium badium* ori o

nigritela nigra, acea orchidee de un roșu întunecat și cu miros de vanilie, pe care foarte plastic muntenii noștri au botezat-o „*sângele voinicului*“.

Și câtă poezie rămâne necunoscută aceluia pe care nu i-a apucat noaptea la stână, și nu i-a legănat cântecul de fluer al ciobanilor.

Și cine ar putea să tăgăduiască oțelirea pe care ți-o dă efortul, răbdarea, lupta cu vântul, cu ploaia și cu negurile?

Și cine nu a încercat satisfacție când și-a croit o trecere prin locuri grele sau a descurcat un drum?

Cu cât este mai greu să lupți cu natura, pe care nu o poți ameți ca pe semeni și cu cât este mai frumoasă această luptă care e totdeauna loială.

Acolo nu poți minți căci nu ai pe cine, nu te poți lăuda căci nu ai cui. Ești singur cu tine și cu Dumnezeu care răsare la fiecare pas din toate creațiunile lui.

Un fapt este într'adevăr surprinzător, *trăim în natură și prin ea* și totuși nu înțelegem că trebuie s'o cunoaștem, că din ea sorbim toate resursele noastre de viață, că din ea nu putem evada.

Câte bogății rămân necunoscute și nefolosite pentru că aceluia, care le-ar putea identifica, le lipsește avântul să le caute.

Și în această ordine de idei, ținutul cel mai bine cuvântat este Banatul căruia natura i-a hărăzit din plin toate bogățiile.

*
*
*

Călătorul, al cărui ochiu se așternuse pe întinsul de pustă al șesului bănățean, încearcă o plăcută surpriză în schimbarea de decor pe care i-o înfățișează regiunea de miază-zi și răsărit a Banatului, acea regiune frământată de svârcolirile interioare ale pământului și brăzdată adânc de râurile care aduc în unda lor încărcată hrană câmpurilor mănoase.

Și pentru că în situația de astăzi a turismului bănățean nu poate fi vorba de puncte special organizate în acest scop, vom urmări arterele mari de acces curent și care pot oferi după plac priveliști deosebite turistului doritor de a și cunoaște țara.

Urmărind artera de comunicație pe care o constituie canalul Begheiului dela primele sate de lângă graniță: Otelec și Pustiniș — acesta din urmă pur românesc — ochiul se desfată de întinderea fără de margini a pusteii binecuvântate¹⁾, care constituie grănarul regiunii, Pentru amatorul de plimbări pe apă și pentru vânătorul de rațe sălbatice canalul Begheiului oferă un prilej deosebit de interesant și prin așezările tehnice ale celor două ecluse de unde se regulează navigația.

Pentru o echipă mai numeroasă se poate aranja o excursie de o zi — dus și întors până la eclusa a doua — cu remorcherul societății Moara Mare.

¹⁾ Mi s-a spus că în aceste locuri se poate observa „apa morților” — fata morgana — pe care eu n-am văzut-o decât în Baragan.

Până la Pustiniș se merge și cu curse de navigație care este de două ori pe săptămână — iar întoarcerea se poate face cu autobuzul.

În această regiune asanată prin înzăgăzuirea Begheiului vegetația este luxuriantă, grâul ajunge la o dezvoltare pe care n'am văzut-o în alte părți. Seceta nu poate săcătui pământul căci pătura subterană a pânzei de apă alimentată de canal îndulcește constant arșița soarelui de vară.

Câmpia se întinde la miez de noapte până la Mureș la miez de zi până peste Timiș și canalul Bârzavei spre granița Iugoslaviei.

În această regiune de șes sunt deosebit de interesante așezările agricole în special din satele șvăbești renumite prin vitele în a căror creștere au o deosebită pricepere. Cercetarea acestor sate pe jos nu prezintă nici un pitoresc și drumul se poate face mai comod cu trenul sau cu automobilul.

* * *

Dunărea la Cazane.

O a doua arteră de apă o constituie Dunărea de un pitoresc fermecător între Moldova veche și Turnul Severin. Nu se poate descrie măreția maestrosă a bătrânului fluviu — care-și mână unda lui liniș-

tită, lunecând par'că, printre cele două sentinele eterne Carpații și Balcanii — frați buni geologicește. Și ochiul călătorului nesățios de a prinde întreaga zare deoparte și de alta simte o ușoară înfiorare în Porțile de Fier unde fața liniștită a apei se încrețește la atingerea colților de stâncă ce răsar din fund. În vreme de mare secetă se pot vedea vârfuri întunecoase ce se înalță amenințător ca o strajă între Dunărea de sus și Dunărea de jos.

De remarcat este drumul lui Traian, șoseaua incrustată în țăr-mul stâncos, pe malul apei și „Tabla lui Traian” așezată pe malul sârbesc în dreptul satelor Ogradena nouă și veche de pe țărmul românesc.

O apariție de basme alcătuiește insula Ada-Kaleh. Intre ostroavele Dunării aceasta are o întocmire aparte. Pe celelalte domină verdele pădurilor de sălcii dând tinerețe peisagiului. Ada-Kaleh apare ca o rămășițe din negura vremilor, cu ziduri fumurii și dominată de turla minerăului. Uitată de oameni și de progres, este de sigur locul unde reforma lui Kemal Pașa nu a putut distruge unul din vestigiile islamismului: fesul.

Deasemenea interesant și de mândră emoție sunt rămășițele podului lui Traian la Turnu Severin. Din acest pod, cu prilejul studiilor ce s'au făcut, s'a scos, ca o străveche mărturie, o grindă enormă de stejar care a fost depusă la Școala de Poduri și Sosele din București.

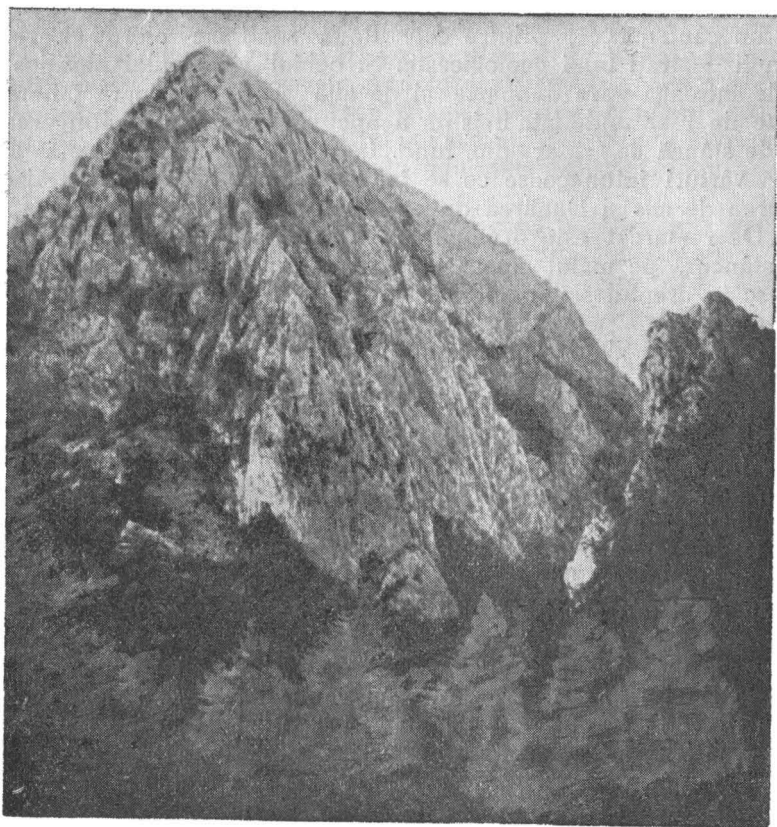
Această admirabilă excursie se poate face cu trenul dela Timișoara la Baziaș în circa șase ore, cu vaporul N. F. R. dela Baziaș la Turnul Severin în opt ore și jumătate și iarăși cu trenul dela Turnul Severin la Timișoara în cinci ore cu acceleratul. Partea mai delicată este că trenul la Baziaș sosește după trecerea vaporului așa că turistul trebuie să rămâne o noapte în Baziaș. În afară de aceasta trebuie să se țină seama că cursele de vapoare nu sunt zilnice. Plecând după amiază din Timișoara și a doua zi cu vaporul din Baziaș, întoarcerea la Timișoara se poate face în dimineața celei de treia zi la ora opt.

* * *

În al treilea rând ca foarte accesibilă turistului este fără îndoială regiunea băilor Herculane și mai departe valea Cernei.

Distanța Timișoara — Herculane se face cu trenul în circa patru ore iar dela gară până la băi, distanța de cinci km. se poate parcurge cu piciorul, trăsura, sau cu automobilul (circa 60 lei de persoană).

În jurul băilor se pot face o serie de plimbări frumoase de o zi: pe Domogledul I și II, Piatra Camena, la Crucea Albă, la isvorul Elisabeta, la Grota Hoților, la „Baia de abur”, la Crucea Ghizelei etc. Regiunea este de un pitoresc deosebit și nu vom insista asupra itinerariilor întru cât la Casino se găsește afișată o hartă detaliată a excursiilor cu indicațiile necesare. Vom arăta numai că în tot timpul anului stațiunea este deschisă, că, în afară de sezonul mare, se pot găsi camere și restaurante convenabile din Octombrie până în Maiu, când consiliem pe turiști să cerceteze localitatea. Datorită așezării

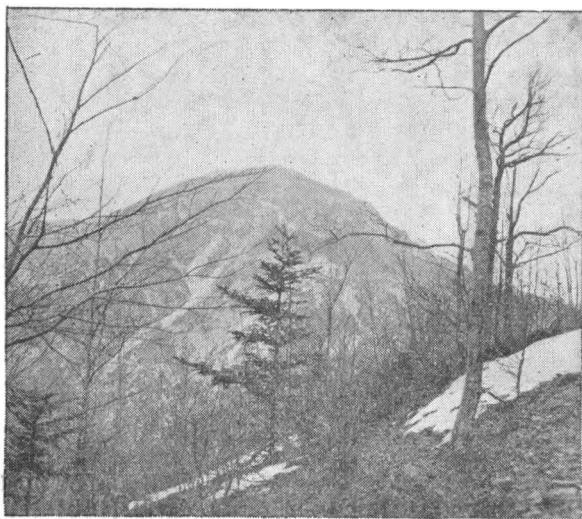

Valea Cernei: Cărligul mare.

foarte apărate, excursiile sunt plăcute în orice anotimp. În special în Martie—Aprilie, când încă zăpada nu s'a dus toată, pădurea de fagi este plină de brândușe de primăvară de o dulce culoare violacee. O caracteristică a regiunii este abundența de salamandre, acele batraciene admirabile prin culoarea lor tărcată negru cu galben și clasice prin încetineala lor. O tradiție inexplicabilă a făcut temute aceste inofensive animale, de o apariție puțin banală, și care prin preferința ce o au pentru locurile umede indică apropierea izvoarelor.

O deosebită importanță științifică prezintă marea fractură tectonică prin care se mijlocește eșirea la suprafață a apelor termale atât de reputeate pentru băi și cură. Un interesant punct îl prezintă așa numita „Baie de abur”. Puțin mai la nord de băile vechi, ascunsă între stânci, se găsește o scorbură adâncă din care es în permanență vapori fierbinți de apă. În fundul scorburei se aude cum borborosește, ca într'un fund de iad, apa împinsă din adâncuri de presiunea gazelor. Iar stâncile din jurul acestei guri, prin care respiră adâncul pământului, sunt admirabil sculptate de acțiunea de roadere a aburilor.

Pentru turistsul iubitor de locuri mai puțin umblate se poate face o frumoasă tură până la poiana Bogoltinului, 16 km mai sus de Herculanee pe valea Cernei. Poteca admirabilă de picior și de cal urmărind valea râului urcă abia 100 m. pe întreaga distanță de 16 km. În Poiană se găsesc câteva sălașe ale sătenilor din Bogoltin, oameni prietori la care se poate mâne peste noapte.

Munții Cernei : Sfârșit de iarnă.

Întreaga măreție a văii Cernei nu se poate vedea însă de jos decât numai în parte. Un admirabil punct de vedere îl oferă vârful Jelenița mare (1305 m), situat la sud-est de Poiană. Distanța din Herculanee este de circa 15—16 km și se poate face în șase ore.

Pentru excursiuni mai lungi de o zi turistul se poate avânta de la Poiana Bogoltinului în sus până la „Schit” la gura Craiovei, distanța ca. 48 km de la Herculanee, sau până la fostul pichet de iarnă Oslea, 53 km dela Herculanee.

Drumul dela Poiană se desparte în două, unul merge pe lângă apă pe malul drept, altul pe sub perdelele de calcar pe malul stâng. Acesta din urmă este mai accidentat, este însă cu mult mai frumos. Întreaga panoramă a văii, până în fund departe, se deschide înaintea ochilor. Iar poteca între cele două etaje de perdele calcaroase oferă un spectacol rar.

Valea Cernei de la Herculanee în sus este complet nepopulată. Singura posibilitate de adăpost sunt salașurile locuitorilor — dacă se găsesc deschise — și cabana silvicultorului de la gura Craiovei. Este de sine înțeles că mâncare nu se poate găsi nicăeri și trebuie luată în sacul de spate. Excursia necesită, pentru un bun mergător, cel puțin trei zile jumătate de la Herculanee până la Schit și înapoi.

Cerna la Cărligul mare.

Drumul dela Gura Craiovei se poate continua pe fosta graniță la Mleci și de aici peste Dobri Vir (1934 m), Izvorul (1991 m) la Godeanu (2229 m). Drumul la Godeanu se poate face și pe la pichetul Oslea românească. Aceste poteci sunt însă lungi și excursia la Godeanu se face mai comod pornind de la Teregova peste Poiana Rusca, Târsii și Mănioasa.

Pentru turiștii deprinși să doarmă în corturi și deci să innopteze acolo unde îi apucă seara, valea Cernei prezintă un ținut bogat în colțuri admirabile, care oferă tot atâtea puncte frumoase de vedere. Pe această vale și pe munții care o mărginesc se pot petrece zile întregi de adevărată delectare sufletească. Singura greutate este transportul hranei, regiunea nefiind de loc amenajată pentru turism.

* * *

Fără nici o îndoială, regiunea cea mai bogată și cea mai interesantă din punct de vedere al exploatarii bogățiilor naturale este regiunea Reșița (Reșița)—Anina. Puternicele uzine metalurgice din Reșița, marile exploatari de cărbuni dela Anina, fabrica de cărămidă refractară, uzina hidraulică cu rezervorul dela Văliug, fabrica de destilat lemnul, precum și celelalte industrii anexe ale U. D. R.-ului sunt demne de cercetat și vizitatorul nu poate rămâne indiferent la efortul colectiv ce se desfășoară în aceste centre de muncă și de bogăție.

Regiunea este deasemenea de un pitoresc atrăgător. Munții, de

înălțimi care nu-i descopere aproape nici odată de podoaba pădurilor, — Piatra Nedea 1438 m., Piatra Semenic 1447 m., Piatra Goșnei 1449 m., — constituiesc pentru prima perioadă de turism locuri ușor de cercetat. Ceiace dă un farmac deosebit acestei regiuni sunt admirabilele drumuri ale societății U. D. R., frumos deschise și bine întreținute. Excursiunile în aceste părți se fac cu autorizația societății care arată totdeauna multă bunăvoință turiștilor. Drumurile fiind înguste și cu raze mici, automobilisții și motocicliștii trebuie să fie foarte atenți pentru a evita ciocniri cu vehicule care vin din direcție opusă.

Punct deosebit de interesant este grotă de la Comarnic cu cele două orge de stalactite și stalagmite, la 22 km. de Reșița pe drumul Reșița—Anina. Drumul se poate face cu orice fel de vehicul. Deasemenea lacul Văliug la întâlnirea drumurilor Reșița—Anina și Reșița—Slatina Timișului, tezaurul de păstrăvi și de huilă albă al U. D. R.-eului, merită a fi vizitat.

În apropiere de Anina se poate vizita locul Buhui format din bararea pârâului pentru a se obține apa potabilă necesară exploatareilor miniere dela Anina.

Drumurile pe care se pot face excursii în acest ținut sunt multe, frumoase și ușoare. Pe toate se poate circula cu orice fel de vehicul și din această pricină turismul în adevăratul înțeles al cuvântului, adică mersul pe jos, urcarea de înălțimi, va lua cu greu avânt în aceste părți.

Ca un elogiu al cutezanței omenești se cuvine să menționăm linia ferată Oravița—Anina al cărei traseu greu și pitoresc amintește de linia Semering.

* * *

O regiune analoagă cu a Reșiței este regiunea dela nord de linia Caransebeș—Sub Cetate, cu puncte importante Rusca și Ruschița. Drumul cel mai accesibil este dela stația de cale ferată Valea Mare Rusca, situată în sus la distanță de ca 9 km. — timp de mers o oră și jumătate până la două, pe jos — se află satul Rusca caracterizat prin numeroasele ciocane mânate de apă. O întreagă industrie de sape, hârlețe și lopeți se dezvoltă printr'o veche tradiție în aceste locuri.

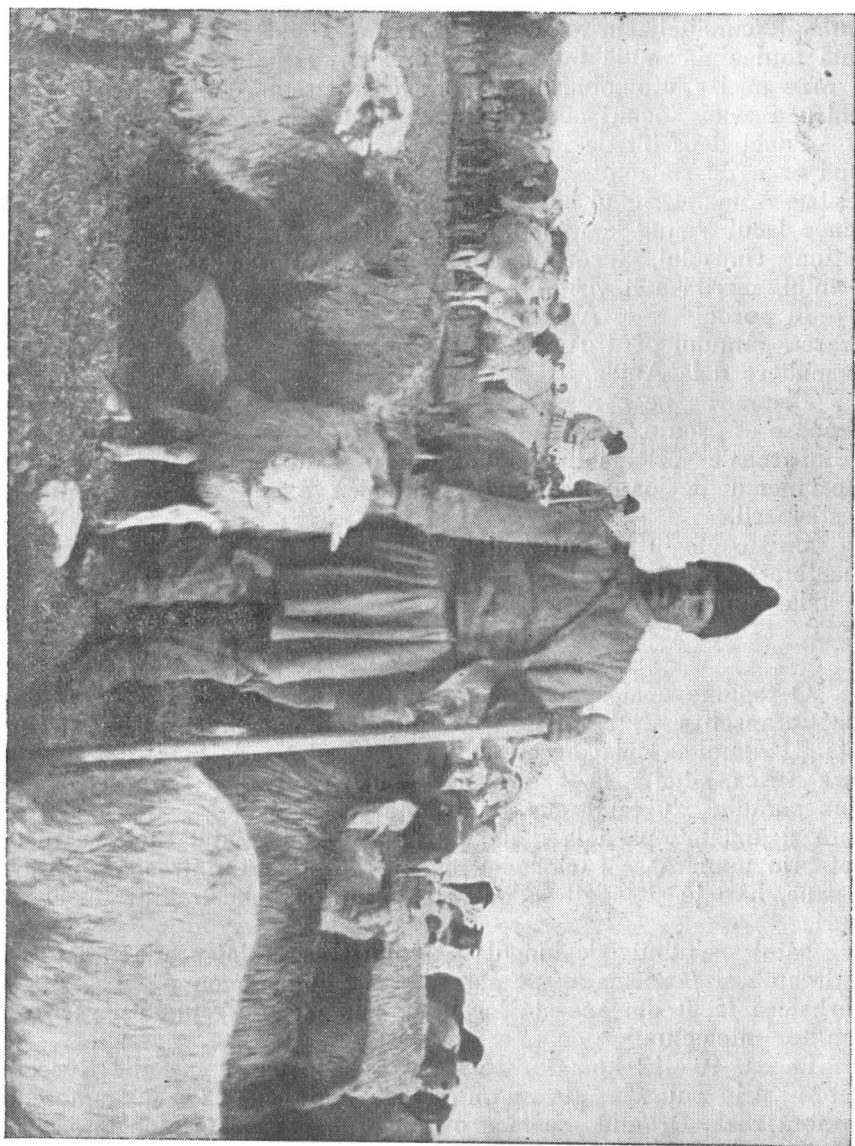
Satul se întinde dealungul pârâului Rusca, între afluenții Losna pe dreapta și Losnișoara pe stânga. Peisagiul de un pitoresc liniștit și arhaic a făcut din această localitate un loc de refugiu și recreație a multor intelectuali

La ca. 10—12 km. de Rusca în sus pe pârâu se află Rușchița celebră prin muntele de marmoră de unde se extrage cunoscuta marmoră roză. Drumul se face cu piciorul, se poate face însă și cu vehicule.

* * *

O regiune menită să devină un adevărat focar de turism este

regiunea dela sud-est de Caransebeș unde își ridică falnic vârful munții Țarcu, Godeanu și Retezatu. Se poate spune că pentru turiști mai vechi, împătimiți de zările largi pe care numai „golul” și înălțimile mari le oferă, singurele ture ispititoare sunt în aceste locuri.

Pe vârf de munte.

Sălbătăcia naturii, greutatea drumului care trebuie parcurs, măreția locurilor călcate, sunt tot atâtea atribute indispensabile pentru a excita

îndârjirea turistului și a întreține focul sacru al revenirilor. Cine a ridicat înălțimi mari, știe de câtă infinită variație de efecte este capabilă natura la aceste altitudini. Nimeni nu poate spune, dupe ce a suferit de mai multi ori un munte mare că nu s'ar duce din nou când i s'ar oferi prilejul.

Din categoria acestor munți face parte trilogia Țarcu, Godeanu și Retezatu care au constituit totdeauna puncte de atracție pentru turiștii din toate părțile României. În special Retezatu, cu numeroasele lui tăuri și iezere, s'a bucurat de aceeași solitudine ca marile masive ale Bucegilor și Făgărașului, unde turismul a ajuns un grad de dezvoltare înaintat atât prin lucrările făcute de T. C. R.¹⁾ și S. K. V.²⁾ cât și prin numărul foarte mare de vizitatori.

Deși lipsesc complect marcările, deși potecile nu sunt întreținute, deși adăposturile sunt rudimentare, totuși frumusețea naturală a pozițiilor a atras pe cei ce nu dau în lături dela sacrificiile fără de care nu se cucerește nimic. Avem nădejdea că în curând acei care vor ca turismul să propășească în Banat vor găsi mijloacele de a face accesibile pe o mai mare durată de an aceste masive într'adevăr demne de cultivat și întreținut.

Acești trei munți se pot face din o singură tură sau se pot face izolat. În primul caz excursia necesită o bună aprovizionare și turiști antrenați. Circuitul durează minimum o săptămână dupe itinerariul ales și dupe mers. Drumul se poate face combinând itinerariile pe care le vom indica pentru fiecare munte în parte.

Cu mult mai comod este să se viziteze fiecare din acești munți separat.

Se pot face împreună cu multă ușurință Țarcu și Godeanu.

Pentru excursia la muntele Țarcu drumul obișnuit este pe valea Bistra Mărului. Se poate merge cu trenul până la stația Zăvoiu (linia Cararsebeș Sub Cetate), de unde până la Poiana Mărului se poate merge cu căruța, distanța 8 km. până la satul Mărul și ca. 25' km. până la Poiana Mărului.

De aci poteca, de picior și de cal, trece la Buza Nedei (1591 m. la Poiana Nedei (1776 m.), vârful Nedei (1937 m.), Bistricioara, Matania și vârful Nevoia (2152 m.) sau dela Matania pe plaiul Mare la vârful Căleanului (2196 m.), Pietrile Dracilor și vârful Țarcu (2190m.). Urcușul este mai greu între Poiana Mărului și Buza Nedei pe ca. 8 km. Distanța de la Poiana Mărului la vârful Nevoia ca. 20 km. În zilele lungi de vară un bun mergător poate face Poiana Mărului-vârful Nevoia, dus și întors, într'o zi. Remarcabilă este vederea cercului dela Matania, zarea spre Retezatu și cea spre Godeanu. Dela vârful Nevoia la vârful Țarcului sunt încă 10—12 km. și se pot parcurge în 2—3 ore, după mers. Vârful Țarcu este poate cel mai frumos punct de vedere. Dominând culmile vecine dă drum liber vederii, deschizând orizonturi îndepărtate. Dacă în dreptul obârșiei Râului Rece (Hideg),

¹⁾ Turing—Clubul României fost „Hanul Drumeșilor”

²⁾ Siebenbürgische Karpatien Verein

părăsim poteca și luăm spre nord ajungem la vârful Căleanului de unde putem reveni la vârful Țarcu peste Pietrile Dracilor.

Dela jumătatea drumului între vârful Nevoia și vârful Țarcu pe la Cracul Sajului, peșe capul Sălătrucului, Prislopul Negru și Tucilele se poate merge la Godeanu. Distanța 14 km. Vecin cu Godeanu la 5 km. spre nord-est se găsește vârful Murariu (2281 m.) și la 4 km. la nord de Murariu, vârful Gugu (2294 m.), cel mai înalt vârf din regiune dupe Peleașa și Retezatu. Dela Godeanu turistul se poate în-

Pe valea Râului rece.

toarce la Teregova peste izvorul (1991 m.), Târșii (1549 m.), Cracul Baranului, ogașul Stigului, Poiana Rusca, Rusca, Teregova. La Târșii într'o frumoasă poiană se află o casă de adăpost unde se poate dormi. Distanța Godeanu-Târșii cca 15 km. de la Târșii la ogașul Stogului cca. 12—14 km. Dela ogașul Stogului la Rusca 16 km. este drum de căruță. Rusca-Teregova 5 km.

Dela Godeanu se poate coborî pe o potecă bună peste dealul Oslea româneancă, la fostul pichet Oslea în valea Cernii, distanța cca. 22 km.

Mărimea masivului Godeanu, de la vârful Izvorul până la vârful Paltina, aproape 20 km. în linia dreaptă dă o grandoare neînchipuită regiunii. Muchia masivului alcătuieste granița dintre Oltenia și Banat și din poalele lui ies nenumărate izvoare care alcătuiesc afluenții Cernii spre sud și ai Riului Mare spre nord.

Drumul la Țarcu se poate face și pe valea Riului Rece (Hideg), urmărind până la Cracu Băranului drumul spre Godeanu, indicat mai

înainte, iar de aici pe valea riului până la Țarcu. Dela ogașul Stogului până la Țarcu ca. 25 km. se pot face în 6 până la 8 ore.

Masivul Retezatu cu cele două vârfuri, Peleaga (2511 m.) și Retezatu (2484) și cu frumoasele tăuri și iezere constituie mândria turistică a Banatului. Accesul masivului se poate face în multe feluri. Se poate trece dela Godeanu peste vârful Paltina și pe la izvoarele Lăpușnicului mare la vârful Custura (2463 m.) și apoi la Peleaga și Retezatu. Drumul e foarte frumos însă de ocol. Accesul direct se face din partea nordică pe potecile ce sue pe valea Riului Mare, pe valea Bălții sau pe drumul ce pleacă de la Pui. Poteca pe valea Riului Mare se poate lua dela Grădiște — vechea castră romană — prin Clopotiva, distanța Grădiște-Clopotiva ca. 6 km. Dela Clopotiva, pe valea Riului Mare se merge 18 km. până la Gura Zlata (Castelul de vânătoare) la ca. 800 m. altitudine. Drumul este ușor și agreabil.

Dela Gura Zlata drumul se poate face pe valea Zlătuia, pe la tăul Negru la vârful Saselor (2278 m.) sau pe poteca ce pleacă mai spre apus, pe sub vârful Cioca și pe deasupra stânei Radeș. Din această potecă se lasă spre apus alte poteci care duc pe Fața Radeșului. Distanța pela Gura Zlata pe o potecă sau pe alta este aproape aceeași, cca 10 km., diferența de nivel între cele două capete 1400 m., timp de mers 4—6 ore. Drumul pe valea Bălții cam de aceeași lungime, ceva mai ușor însă nu atât de pitoresc.

Drumul cel mai umblat este cel care pleacă dela stația de cale ferată Pui — linia Sub Cetate-Pietroșani. — Se poate merge cu căruța până la satul Uciș — distanța 8 km. De aici poteca sue până sub vârful Mare (2458 m.), distanța 18 km. dela Uciș.

Frumusețea acestui ținut care întrece în toate celelalte regiuni ale Banatului se bucură de o reputație care e întru totul îndreptățită. Flora este de o bogăție rară cum numai în Bucegi, pe Omul și Bucșoiul se mai găsește. Panorama pe care o oferă ochiului este minunată și întregită prin prezența tăurilor care lipsesc complect în Bucegi.

Țintind să fie o cronică de alarmă și nu o monografie turistică a Banatului, aceste rânduri au de prim scop să constituie un îndemn și o călăuză.

... Și acei care cu mâinele innodate sub cap își afundă ochii, în albastrul cerului urmărind un pumn de viață aruncat în văzduh, ciocârliă, să se avânte ca ea în zările clare pe care le deschide muntele, să nu se teamă de vremeirea care îi poate prinde și să fie siguri că vor aduce îndărăt, cu aerul proaspăt de munte, o prospețime sufletească pe care nu o pot găsi nicăieri aiurea.

Prof. Ion Protopopescu
Membru T. C. R.

NOTĂ. Toponimia românească a Banatului pentru părțile muntoase repetă des aceleași denumiri, care desigur la origină au fost denumiri adjectivale. Din această pricină turistul trebuie să nu confunde Rusca de pe valea Rusca cu Rusca de pe valea Râului Rece (Hídeg), ca și Nedea de lângă Reșița cu Nedea din Țarcu. I. P.